

Kunstliku jahikatse eeskiri töömaduste hindamiseks veelindude leidmisel (PA-S)

Kinnitatud EKL JKK eestseisuses 15.08.2023
Kinnitatud EKL volinike koosolekul 05.09.2023
Kehtib alates 01.01.2024

Kasutatavad lühendid:

EKL- Eesti Kennelliit
EKL JKK- Eesti Kennelliidu Jahikoerte Kogu
FCI- Rahvusvaheline Künoloogiline Föderatsioon (Fédération Cynologique Internationale)
SPA – Spanjelite tõuomane katse

1. Katse eesmärk

1.1. FCI alarühma 8.2 ja 8.3 kuuluvate koerte (välja arvatud retriiverid) jahiomaduste kindlakstegemise katse veelindude leidmisel (edaspidi katse) eesmärgiks on katsetada koerte jahiomadusi veelinnujahiks, saamaks teavet aretuse jaoks ning edendamaks koerte kasutamist veelinnujahil.

2. Katse korraldamine

2.1. Katse korraldamisel lähtutakse käesolevas juhendis reguleerimata küsimustes EKL JKK Jahikatsete üldeeskirjast ja muudest kehtivatest EKL dokumentidest.

2.2. Katset tohib korraldada sügisesel veelinnujahi hooajal või väljaspool jahihooaega omades seadus(t)es nõutud kooskõlastusi.

2.3. Koeri võib hinnata kõigi jahieeskirjas lubatud partlaste (edaspidi lind) leidmisel. Keelatud on kasutada peibutusparte.

2.4. Katse korraldajal on õigus otsustada osavõtivate koerte arv. Üks kohtunik võib päeva jooksul hinnata maksimaalselt kümmet (10) koera.

2.5. Katse ajal on lubatud katsealal viibida kohtunikel, kuni kahel harjutuskohtunikul, koerajuhil, abilisel ning vajadusel EKL JKK eestseisuse poolt määratud isikutel.

2.6. Koeri hinnatakse individuaalselt.

2.7. Koerte katsele pääsemise järjekord loositakse kohapeal.

2.8. Kohtunik peab katsele eelneva sissejuhatuskõnega kordama osalevatele koerajuhtidele lühidalt üle hindamise alused ning andma vajalikud juhised katse sooritamiseks. Täpsemad juhtnõbrid antakse igale koerajuhile katsepaigas. Koera soorituste järel annab kohtunik koera töö kohta suulise hinnangu.

2.9. Katsel laseb relvast katse korraldaja ja/või kohtuniku poolt määratud isik. Relvana kasutatakse sileraudset lahtimurtavat jahipüssi või kaasaegset stardipüstolit.

2.10. Katse päeval peab katse korraldaja tagama veterinaararsti kiire kättesaadavuse.

2.11. Katsete ajal peab koer olema lõastatud enne ja pärast oma sooritust. Oma soorituse ajal võib koeral olla koera jälgimist hõlbustav värviline kaelarihm. Keelatud on kasutada elektrilist mõjutusvahendit.

2.12. Katse peab olema praktilise jahi sarnane. Katse tuleb korraldada maastikul, mis on võimalikult sarnane veelinnujahi jahimaastikule ning mille kaldaala pikkus on vähemalt 500 m.

2.13. Koera omaduste hindamine eeldab võimalikult ühesuguste katsetingimuste loomist kõigile osalevatele koertele.

2.14. Katset ei korraldata:

- tugeva tuulega;
- kõrge lainetusega;
- lausvihmaga.

3. Osalemisõigus ja selle piiramine

3.1. Katsel võivad osaleda kõik alarühma FCI 8.2. ja 8.3. kuuluvad koerad ja EKL poolt tunnustatud vene jahispanjel, tõud kellega on Eestis lubatud veelinnujahti pidada, kes on registreeritud FCI liikmesriigi või FCI poolt tunnustatud mitteliikmesriigi tõuregistris või selle lisas (eriregistris) v.a. retriiverid. Katsele pääsevad koerad, kes on eelnevalt positiivselt sooritanud spanjelite tõuomase katse (SPA).

3.2. Katsel ei või osaleda:

- haige koer;
- indlev emane koer;
- tiine koer kolmkümmend (30) päeva enne oodatavat poegimist ja nelikümmend kaks (42) päeva pärast poegimist;
- katse korraldaja ja hindava kohtuniku või nende pereliikmete koer;
- inimese suhtes agressiivselt käituv koer;
- koer, kellel ei ole täidetud EKL vaksineerimisnõuded;
- noorem kui üheksa (9) kuu vanune koer.

3.3. Koer võib teha samal katsel vaid ühe katsesoorituse.

3.4. Koerajuht võib samal katsel osaleda mitme koeraga, kuid koerte arv kooskõlastatakse korraldajaga.

4. Katsekohtunik

4.1. Katset võib hinnata EKL-i poolt kinnitatud veelinnukatse hindamispädevusega kohtunik või mõne muu FCI liikmesriigi poolt tunnustatud veelinnu katsete kohtunik.

4.2. Katset hindav kohtunik võib kasutada abilisi.

4.3. Koerte hindamist puudutavad juhised määratletakse täpsemini käesoleva eeskirja punktis 8.

4.4. Kohtunik võib katkestada koerajuhi osalemise kui koerajuht ei järgi talle antud juhiseid või käitub hea tava vastaselt.

4.5. Kohtunikul on õigus eemaldada katselt vigastatud või muul põhjusel töövõimetu koer ja seda ka koerajuhi tahte vastaselt.

4.6. Kohtunikul on õigus katse katkestada oma äranägemise järgi juhindudes punktist (8.4)

5. Koerajuht

5.1. Koera juhib katse ajal sama koerajuht.

5.2. Koerajuhi vahetus keset katset ei ole lubatud ilma mõjuva põhjuseta ja kohtuniku loata.

5.3. Koerajuht peab täpselt järgima kohtuniku juhiseid.

5.4. Koerajuhil on õigus katse katkestada ükskõik millisel hetkel koera heaolust lähtuvalt, teavitades sellest koheselt kohtunikku.

5.5. Koera tekitatud kahju ning koerale tekkinud vigastuste eest vastutab koeraomanik.

5.6. Katse soorituse ajal ei tohi koerajuht puudutades koera sundida, samuti kasutada abivahendeid, mida võidakse tõlgendada sundivatena. Koera ei tohi katsepaigas ega katse ajal karistada.

6. Katse tulemused

6.1. Iga koera soorituse kohta koostatakse protokoll, tulemused kontrollitakse ning kohtunik kinnitab protokolliga oma allkirjaga. Ühe eksemplari protokollist saab koerajuht/omanik. Korraldaja kannab katse tulemused koondprotokollile ning annab selle kohtunikule kontrollimiseks ja allkirjaga kinnitamiseks. Seejärel edastab korraldaja kontrollitud ning allkirjastatud koondprotokollile EKL JKK üldmeilile aadressil jkk@kennelliit.ee ettenähtud korras.

7. Koerte hindamine

7.1. Üldine hindamine

7.1.1. Koera kõiki katseosasid hindab sama kohtunik.

7.1.2. Katsel hinnatakse koera otsingut veelindude leidmiseks laskeulatuses, suutlikkust ja tahet ajada kütitavat lindu lendu või avavette ning tahet tuua ära kütitud lind veest ja maismaalt ehk suutlikkust toimida jahikoerana veelinnujahil.

7.1.3. Eri tõugudesse kuuluvaid koeri hinnatakse samade põhimõtete järgi, võttes siiski vajadusel arvesse eri tõugude füüsilisi erinevusi.

7.2. Hinnatavad jahiomadused

Katsel tehakse kindlaks ja hinnatakse koerte järgmisi jahiomadusi:

- **haistmine** – koera võimekus haistmismeele abil leida kütitud lind, kasutades selleks tuult või jälje lõhna;
- **otsing** – ümbruse läbiotsimise hoolikus ja kiirus;
- **töötamise püsivus** koera energilisus ja tõrkumatus kütitud linnu otsimisel;
- **visadus** – koera püsivus jõuda peidetud kütitud linnuni ja see koerajuhi kätte tuua;
- **toomine** – koera omadus kütitud lind kiiresti ja tõrkumata veest või kaldaäärsest roostikust koerajuhi kätte tuua;
- **kuulekus** – edukaks jahipidamiseks vajalike käskluste täpne ja kohene täitmine.

8. Veelinnukatse sooritamisel ja koerte hindamisel järgitavad nõuded ning juhised kohtunikule

8.1. Üldised juhised

8.1.1. Juhistega määratletakse hinnatava jahiomaduse eesmärk, milline peaks olema koera tegutsemine. Eesmärgist kõrvalekaldumine põhjustab hinde alanemise kohtuniku hinnangu kohaselt.

8.1.2. Kohtunik arvestab koerale plussiks ja miinuseks vaid seda, mida ta ise on näinud. Võistlustel võidakse kasutada abikohtunikke, kelle hinnang võetakse arvesse.

8.1.3. Katse ajal peab koer olema lõastatud enne ja pärast oma sooritust. Liikumisel ühelt katse osalt teisele võib koer olla ka vabalt, kuid koerajuhi lähedal ning tema täieliku kontrolli all.

8.1.4. Koera võib juhtida käskude, käemärkide ja vilemärguannetega. Koera kiitmine ja julgustamine katsesoorituse ajal on lubatud. Kõrgeima hinnangu saamiseks ei või koerajuht soorituse ajal koera häirivalt käsutada, keelata ja õhutada. Koera liigne motiveerimine ei ole soovitatav.

8.1.5. Koera ei tohi treenida või ujutada katsealal samal päeval enne katset.

8.2. Otsing

8.2.1. Otsingu eesmärk on koera heas kontaktis olemine koerajuhiga, maastikul laskeulatuses oleva kütitud linnu kindel ja kiire leidmine. Võimet iseseisvalt töötada tuleb hinnata plussiks, koera tohib juhtida käskude, käemärkide ja vilekäsklustega

8.2.2. Koer saadetakse otsingule kohtuniku osutatud kohast.

8.2.3. Otsingut katsetatakse võimalusel vastutuult. Juhul kui see pole võimalik, võetakse tuule suunda koera haistmisvõime ning otsingu hindamisel arvesse.

8.2.4. Koera katsetatakse vähemalt kolme maastikule peidetud kütitud linnu leidmisel. Võistluse puhul peidetakse linde rohkem.

8.2.5. Kõtitud lindude peitmiseks võib kasutada abilisi, kes lahkuvad otsingualalt enne kui kohtunik annab loa saata koer otsingule.

8.2.6. Kütitud linnud peidetakse otsingualale nii, et koerajuht ja koer seda ei näe. Kohtunik näitab koerajuhile kohta, kus koerajuht koos oma koeraga ootab kohtuniku luba suunduda otsingualale. Kütitud linnu leidmisel ei pea koer seda koerajuhile tooma aga võib seda teha. (Toomist ei hinnata.)

8.2.7. Kõik katsel kasutatavad kütitud linnud võivad olla erinevat liiki partlased. Kütitud lind peab olema heas korras ning eelnevalt külmutatud lind peab olema täielikult üles sulanud. Peale iga koera sooritust kontrollib kohtunik kasutatud linnud üle ning kui linnud on piisavalt heas seisukorras, võib neid veel järgmiste koerte hindamisel kasutada.

8.2.8. Koer peab olema piisavalt kuulekas ja suutma kohandada oma otsingut maastiku, tuule ning koerajuhi liikumissuunaga. Otsing peaks katma maastiku selliselt, et kütitud linnud ei jääks leidmata. Samasse kohta korduvalt tagasipöördumist nii, et see hakkab segama töötamise üldmuljet, loetakse veaks.

8.2.9. Koerale antakse otsimiseks kuni 40 minutit aega, kuid mitte alla 30 minuti, et oleks võimalik hinnata töötamise püsivust ning visadust.

8.2.10. Kui koer ajab lendu muud liiki linnu, arvestatakse seda kogu töö hindamisel, kuid töö elemendi hindamise aluseks on peidetud veelindude leidmine. Koera poolt teiste lindude ülesajamisele kulutatud aja võib kohtunik arvestada otsingu aja sisse.

8.2.11. Otsingu hindamine lõpeb kui koer on leidnud kõik otsingualal peidetud kütitud veelinnud, kui otsingu aeg saab otsa või kui kohtunik katkestab katse.

8.2.12. Otsingu ajal ootavad teised katsel osalevad koerajuhid, pealtvaatajad ja koerad piisavas kauguses, kohtuniku osutatud kohas, et mitte segada töötavat koera ja koerajuhti.

8.3. Toomine

8.3.1. Toomise eesmärk on kütitud linnu kindel ja kiire leidmine ning koerajuhile toomine nii veest kui ka kallasalalt, ka raskesti ligipääsetavatest kohtadest.

8.3.2. Eraldi hinnatakse kallasalalt ja veest toomist.

8.3.3. Koer peab kütitud linnu haarama ja tooma närimata, maha pillamata või maha panemata lühemat võimalikku teedpidi koerajuhi kätte ja loovutama linnu vastupanuta ning meelsasti.

8.3.4. Kui koer toomise ajal pillab linnu maha või hammustab/närib seda, loetakse see veaks. Veaks ei loeta kui koer paneb linnu maha korraks, et haaret parandada või veest tülles raputab/kuivatab ennast ning siis viivitamatult haarab linnu uuesti iseseisvalt üles ning toob koerajuhile. Samuti ei peeta veaks ning hinnet ei alandata, kui koer vees olles laseb linnu lahti suust, võtab selle uuesti suhu ning jätkab toomist.

8.3.5. Maalt toomine sooritatakse selliselt, et kütitud lind visatakse koerajuhi ning tema kõrval lõastatult istuva koera nähes vähemalt 15 meetri kaugusele maastikule. Viskaja peab olema soorituse ajal peidus. Linnu õhus oleku hetkel sooritatakse lask. Laskja peab asuma koera suhtes diagonaalis eespool ning relvatoru peab osutama viske suunas. Kohtuniku loal peab koer koerajuhi käsu peale viivitamatult minema ning tooma kütitud linnu otsemat võimalikku teedpidi koerajuhi kätte, seda vahepeal maha panemata, maha kukutamata või

seda närimata. Kui koer läheb lindu tooma ilma luba saamata, põhjustab see kuulekuse hinde alanemise.

8.3.6. Veest toomine sooritatakse selliselt, et kütitud lind visatakse koerajuhi ning tema kõrval lõastatult istuva koera nähes vähemalt 15 meetri kaugusele vette. Viskaja peab olema soorituse ajal peidus. Linnu õhus oleku hetkel sooritatakse lask. Laskja peab asuma koera suhtes diagonaalis eespool ning relvatoru peab osutama viske suunas. Kohtuniku loal peab koer koerajuhi käsu peale minema viivitamatult vette ning tooma linnu lühemat võimalikku teedpidi koerajuhi kätte, seda vahepeal maha panemata, maha kukutamata ja/või närimata.

8.3.7. Veest toomise katsetusalale paigaldatakse eelnevalt kaks plastikust tehisparti. Kui koer veest toomisel toob mõne neist tehispappidest alandatakse koera haistmise hinnet.

8.3.8. Koer peab minema vette innukalt ning kõhklemata. Vee sügavus peab olema selline, et koeral tuleb ujuda vähemalt pool distantsist kütitud linnuni.

8.3.9. Kohtunik näitab koerajuhile koha, kust koer saadetakse vette ja kus peab toimuma loovutus. Loovutuskohas peab olema kuival maal.

8.3.10. Kui koer läheb kütitud lindu tooma ilma selleks luba saamata, põhjustab see kuulekuse hinde alanemise.

8.3.11. Koera võib juhtida käskude, käemärkide ja vilega. Esemete viskamine koera juhtimiseks või kütitud linnule osutamiseks on keelatud.

8.3.12. Toomisel maksimumaega soorituseks ei määrata, aga kohtunikul on õigus sooritus katkestada kui ta loeb koera tööd nii nõrgaks, et seda ei saa hinnata.

8.4. Katselt kõrvaldamine

Koer kõrvaldatakse katselt ja töö jäetakse hindamata (protokollis näidatakse ära põhjus) kui ta:

- jätab otsimisalal 3 lindu vahele;
- ei julge vette minna;
- otsib kogu aeg koerajuhi laskeulatusest kaugemal;
- kardab pauku;
- otsimisele saatmise algusest 5 minuti jooksul keeldub otsima minemast;
- rebib lindu või sööb selle ära;
- käitub nii agressiivselt, et on ohtlik inimestele ja/või teistele osalevatele koertele;
- kaob kohtuniku ja koerajuhi nägemisulatusest ning hoolimata kutsumisest ei naase 5 min jooksul.

8.5. Punktide ja järkude andmine

8.5.1. Hinnatavad jahiomadused, kõrgeimad punktisummad ja järgu saamiseks vajalikud miinimumpunktid on järgmised:

Hinnatav jahiomadus	Maksimum punktid	Miinum I järk	Miinum II järk	Miinum III järk
Haistmisvõime	25	20	18	16
Otsing	15			
Töötamise püsivus	15			
Visadus	10			
Toomine	25	20	18	16
Kuulekus	10			
KOKKU	100	80	70	60

8.5.2. Orienteeruv hinde alandamise skaala

Nõuded kõrgeima hinde saamiseks	Kõrgeim hinne pallides	Hinnet alandavad puudused	Orienteeriv hinde alandamine pallides
Haistmisvõime			
Koer leiab tuule suunda kasutades kiiresti ja täpselt peidetud linnud lasu ulatuses	25	Otsingul ei haista lindu; iga linnu haistmata jätmise	4
		Ei arvesta tuule suunda	5
		Veast toomisel toob tehispardi	10
Otsimine			
Koer otsib otsinguala kiiresti,	15	Ei otsi küllal arukalt	2 4
		Otsing on süsteemitu	4 5

arukalt ja hoolikalt läbi ning peab koerajuhiga kontakti		Pöördub korduvalt tagasi juba otsitud aladele nii, et töötamise üldmulje kannatab	4 6
		Otsingul väljub korduvalt laskeulatusest	5 7
		Kaotab koerajuhiga kontakti	7 8
Töötamise püsivus			
Koer otsib tõrkumata ja visalt lindu, vaatamata lindude tihedusele katsetamisalal	15	Väldib raskeid, mudaseid ja täis kasvanud kohti	4 6
		Veekasvude korral väljub vabale veele	67
		Veetakistuse ületamisel väldib sügavat vett	7 8
Visadus			
Lindu haistes muudab koer käitumismaneeri	10	Puudub linnu väljaajamise maneer	1 3
		Keeldub minemast raskesti läbitavatesse kohtadesse	6
Toomine			
Koer toob tõrkumata ja kiiresti maastikule visatud linnu koerajuhi kätte	15	Toomisel paneb linnu maha, kuid võtab uuesti ja toob koerajuhile kätte (haarde parandamine)	3
		Toomisel paneb linnu korduvalt maha, kuid lõpuks toob koerajuhile	7
		Toomisel muljub või närib lindu	7....9

Koer toob veest tõrkumata ja kiiresti kütitud linnu.	10	Ei kannu lindu kuival maal või sööb selle ära	10....15
		Toob linnu veest välja ja paneb kaldal koerajuhi jalge ette	3
		Toob linnu kaldani	4
		Annab linnu koerajuhile vastumeelselt	7
		Toomisel muljub või närib lindu	7....9
		Viib linnu vastaskaldale, kuid toob	8
		Ei too lindu veest välja	9....10
Kuulekus			
Koer täidab kõiki edukaks jahipidamiseks vajalikke käsklusi ja signaale täpselt ja tõrkumata	10	Läheb lindu tooma luba ootamata	1....3
		Käsklusi täidab pärast kordamist	3....4
		Ei allu koerajuhi käsklustele ja kaotab temaga kontakti	7....9
		Vaatamata käsklustele jookseb leitud linnuga eemale	10

9.Käesoleva katse hindamisõigus antakse katse kinnitamise ajal nendele kohtunikele, kes kinnitamise hetkel omavad spanjelite tõuomase katse hindamise õigust ja on varasemalt hinnanud veelinnukatset PA.